

Nabestaande mag schade verhalen

Een nabestaande van moord mag net zo goed schadevergoeding eisen als een cafébaas die zijn zaak aan gruzelementen ziet gaan, betoogt **Bas Martens**.

Volgens Marjanne van Zwol heeft de moeder van de vermoorde Nadia van de Ven geen recht op schadevergoeding (Forum, 22 juni). De rechter heeft de dader veroordeeld tot het betalen van die vergoeding. Van Zwol vindt dat de rechten van het individu daardoor worden geschonden en het beginsel van 'gelijke monniken gelijke kappen' wordt verlaten, als de dader ook wordt ge-

straft voor hetgeen hij de familiekring van het slachtoffer heeft aangedaan.

Van Zwol miskent daarmee dat straffen door de strafrechter niets met schadevergoeding van doen heeft. De strafrechter straft de dader namens de maatschappij (en meer in het bijzonder namens het slachtoffer) voor zijn daad. Bij schadevergoeding gaat het om het terugbrengen in de toestand van voor de daad. In geval van moord kan dat niet, dus kan een doodslachtoffer geen schadevergoeding eisen. Degene die schade lijdt, kan dat a priori wel.

Een voorbeeld. Er vindt in een kroeg een knokpartij plaats. De ene persoon slaat de andere dood. Het hele café ligt in gruzelementen. De strafrechter veroordeelt wegens doodslag of mishandeling de dood ten gevolge hebbende.

Natuurlijk kan de café-eigenaar ook schadevergoeding eisen voor al zijn gebroken meubilair en glaswerk. Dan wordt de dader toch niet harder gestraft dan wanneer die knokpartij in het open veld zou hebben plaatsgehad? Maar waarom konden nabestaanden nooit schadevergoeding eisen? En de café-eigenaar wel? Ik begrijp niet wat Van Zwol zo zorgelijk vindt aan schadevergoeding uitkeren aan iemand die daadwerkelijk schade lijdt.

Als een nabestaande, met wie er een zeer nauwe relatie was (dus geen verre neef of vage vriend) aan de schok door het verlies van de dierbare letterlijk kapot gaat, daaraan een psychiatrische ziekte overhoudt en dus zelf schade lijdt, dan kan die schade op de dader worden verhaald. Het moet gaan om een rechtstreeks gevolg van

die daad en er moet sprake zijn van een psychiatrische ziekte. Nou, dat is nogal een bewijslast! Bovendien moet het gaan om buitengewoon ernstige zaken: moord of doodslag.

Mevrouw Van Zwol heeft het over bovennormaal verdriet. Verdriet wordt echter niet vergoed in zaken als deze. Daarvoor is al jaren een wetsvoorstel affectieschade in de maak. Een zeer beperkte kring van nabestaanden zal de dader kunnen aanspreken voor een vast bedrag. In de zaak Van de Ven heeft de rechter uitdrukkelijk geoordeeld dat er geen schade voor het verdriet zal worden vergoed.

Pascal F. berokkende niet opzettelijk schade aan de nabestaanden van Nadia, volgens Van Zwol was het geen opzet om schade aan de nabestaanden te berokkenen. Dat is onzin. Bij moord gaat het altijd

om opzet. Sterker, om voorbedachte rade. De dader heeft een moment van reflectie gehad voordat hij de trekker overhaalde. Iedereen heeft nabestaanden. Iedere dader moet beseffen dat hij ook nabestaanden vreselijk leed toebrengt. In elk moordvonnis staat hoezeer nabestaanden door de daad getroffen zijn. 'Onbeschrijflijk leed' wordt dit genoemd.

Is er dan sprake van klassenjustitie, zoals mevrouw Van Zwol schrijft? Volgens mij begrijpt zij de definitie van dit woord niet. Klassenjustitie betekent een lichte straf voor de rijke, een zware straf voor de arme. Voor zover zij bedoelt te zeggen dat nu zware straf dreigt als de nabestaande heel verdrietig is en een lichte straf als de nabestaande niet zo verdrietig is, verwijs ik terug naar hetgeen ik hierboven over verdriet heb ge-

zegd. Maar ik denk dat zij doelt op het feit dat de moeder van Nadia, Minke van de Ven, arts is. Schadevergoeding uitkeren aan een arts is duurder dan aan een bejaardenverzorgster. Daarom is er sprake van klassenjustitie. Dit slaat - met respect - als een tang op een varken. Iemand die een Dafje aanrijdt, pleegt toch ook dezelfde daad als degene die een Rolls Royce aanrijdt? In het laatste geval zal hij aanzienlijk meer schade moeten betalen. Dat risico komt voor rekening van de dader, niet voor rekening van het slachtoffer.

Om Minke van de Ven een labiele arts te noemen, is onnodig grievend. Zij is niet labiel, maar helemaal kapot gegaan aan de brute moord op haar prachtige dochter.

Bas Martens is advocaat van Minke van de Ven.